

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuus.

Sivistyspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuremmat mahdollisuudet itse määritellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on säilynyt varsin korkeana, mutta aiempaa pienemmät ikäluokat heijastuvat myös palveluissa olevien lasten määrään. Päiväkotihoidossa oli syyskuun 2020 alussa arviolta 1 % eli noin 70 lasta edellisvuotta vähemmän. Esiopetukseen osallistuvien määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Perusopetuksessa oppilasmäärä kasvaa n. 450 lapsella, koska aloittavia koululaisia on enemmän kuin koulunsa päättäviä. Vieraskielisiä lapsia on aikaisempaa enemmän johtuen pääasiassa muuttoliikkeestä, mutta myös heidän osuutensa syntyneistä on kasvanut. Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa n. 12 % lapsista on vieraskielisiä. Tampereen kasvava väkiluku ja asiakkaiden odotukset lisäävät kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä nuoris- ja liikuntapalvelujen kysyntää.

Palveluverkkoa kehitetään suunnitelmallisesti. Päiväkoti- ja kouluverkko -suunnitelmalla vastataan laajentuviin ja muuntuviin palvelutarpeisiin. Palveluverkon muutoksissa on tavoitteena luopua pienistä, epätarkoituksenmukaista tiloista ja korjata etupainotteisesti käytettäviä kiinteistöjä ehkäisten kunto- ja sisäilmaongelmia. Liikuntapaikkoja ja liikunnan olosuhteita kehitetään liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti mm. luomalla edellytyksiä omaehtoiseen liikkumiseen. Tilojen käytön tehostamista jatketaan tarjoamalla kuntalaisille, järjestöille ja eri yhteisöille mahdollisuus käyttää tiloja monipuolisesti.

Toiminnan painopisteet ja toiminnan tavoitteet

Vuoden 2021 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030, joka on valmisteltu Lauri Lylyn pormestariohjelman pohjalta. Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle kohdistuu vuonna 2021 yhteensä seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta. Tavoitteet esitetään alla olevassa taulukossa.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta toteuttaa lisäksi omalta osaltaan kaupunginhallituksen 11.5.2020 hyväksymiä kaupunkitasoisia toiminnan painopisteitä. Muita lautakunnan toiminnan painopisteitä ovat yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen tukeminen. Toiminnan painopisteet ja tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan palvelu- ja vuosisuunnitelmassa.

Valtuustokauden tavoite 2018–2021	Sitova toiminnan tavoite 2021
Tamperelaisten fyysinen aktiivisuus on lisääntynyt	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
Asiakaskokemus kaupungin palveluissa on parantunut	Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa

Valtaosa asioinnista on mahdollista tehdä digitaalisessa kanavassa ja digitaalisten palvelujen käyttö on lisääntynyt	Digitaalisen palvelun käyttöaste on parantunut Varaamossa
Tampereen vetovoima kansainvälisen tason kulttuuri-, matkailu-, kongressi-, tapahtuma- ja urheilukaupunkina on vahvistunut	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle
Tampereen hakemus vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi on edennyt ensimmäisestä vaiheesta hakuprosessin toiseen vaiheeseen	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt
Kaupungin talous on tasapainossa ja talouden tasapainottamisohjelman tavoitteet on saavutettu	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset
Tuottavuus on parantunut	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta laajennetaan vuonna 2021 kaupunkitasolta lautakuntien alaiseen toimintaan. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueella on käynnissä neljä tuottavuus- ja tuloksellisuuspilottia, joissa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seurantaa. Tavoitteena on saada aikaan mittareilla todennettavaa tuottavuusmuutosta. Tuottavuushyötyjen saamista edistetään myös jatkamalla koronapandemian aikana toteutettuja uusia toimintatapoja.

Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP 2018	TP 2019	Enn 2020	TA 2021
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 552	-1 582	-1 616	-1 598
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 740	-1 786	-1 784	-1 794
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-832	-850	-855	-870
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-298	-294	-275	-276
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus (NPS)* Kulttuuri, Liikunta ja nuoriso	-	-	-	75
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus (QWL)	-	-	57,85 %	60,00 %
Sairauspoissaolot, %	3,98 %	4,18 %	4,11 %	3,99 %
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	72	-	78
Tilatehokkuus, htm ² /asukas	1,95	1,96	1,95	1,97
Asukasmäärä	235 239	238 140	242 600	245 500

* Kulttuuri sekä Liikunta ja nuorisopalvelujen yhteinen asiakastytyväisyyden mittaus aloitetaan lokakuussa 2020. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa mitataan asiakastytyväisyyttä keväisin. Jatkuvan asiakaspalautteen keräämistä ja hyödyntämistä kehitetään.

Talous

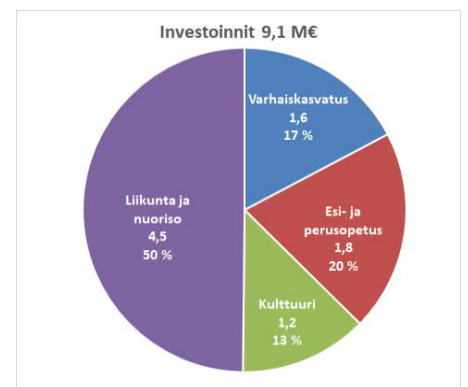
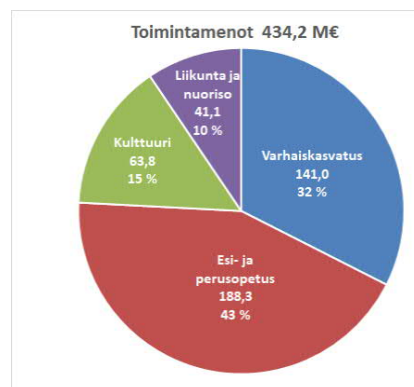
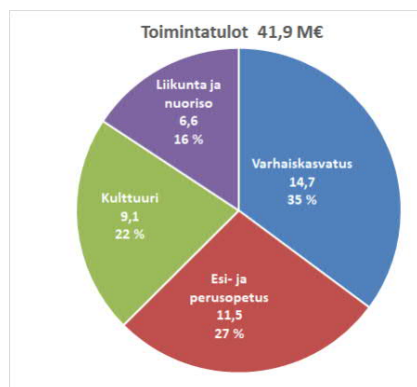
Vuoden 2021 talousarvio on laadittu vaikeassa taloustilanteessa. Toimintaa on sopeutettu talouden tasapainottamiseksi. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 2,6 milj. euroa (+0,7 %) kuluven vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2019	Muutettu TA 2020	TA 2021
Myyntitulot	8 914	8 161	8 202
Maksutulot	23 019	23 004	22 955
Tuet ja avustukset	8 070	6 241	8 624
Vuokratulot	1 349	1 227	1 245
Muut toimintatulot	1 092	865	915
Toimintatulot yhteensä	42 444	39 498	41 941
Valmistus omaan käyttöön	1 894	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-163 348	-168 367	-172 178
Henkilösivumenot			
Eläkemeno	-33 303	-33 625	-34 751
Muut henkilösivumenot	-5 347	-5 934	-6 390
Palvelujen ostot	-72 307	-68 499	-68 044
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 463	-16 373	-15 266
Avustukset	-41 682	-42 628	-45 143
Vuokramenot	-89 377	-92 451	-91 407
Muut toimintamenot	-1 339	-1 326	-1 002
Toimintamenot yhteensä	-419 270	-429 202	-434 181
Toimintakate	-376 826	-389 704	-392 240
Rahoitustulot ja -menot	35	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 992	-6 548	-6 226
Tilikauden tulos	-382 783	-396 252	-398 466

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2019	Muutettu TA 2020	TA 2021
Investointimenot	-5 724	-10 200	-9 100
Nettoinvestoinnit	-5 724	-10 200	-9 100

Sitovat erät, käyttötalous (1 000)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. er	41 941	-434 106	-392 165
Hiedanranta		-75	-75

Sitovat erät, investoinnit (1 000 €)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-9 100	0	-9 100

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna järjestetään päiväkotihoidtoa, perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatusta, esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta täydentävää kerhotoimintaa sekä erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki.

Toiminnan keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen integroituja ryhmiä on lisätty alueilla, jotta taataan lapsen riittävä tuki lähipalveluna.

Kaupunkikohtaisten kehittämistehtävien (tuki- ja ohjaus, kansainvälisyys ja kielitietoisuus, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja digitaalisuus sekä oppimisympäristöt, joustava esi- ja alkuopetus sekä harrastaminen ja liikkuminen) kehittäminen sekä jalkauttaminen.

Karvin laatutyön edistäminen ja hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen arviointi.

Päikky järjestelmän käytön laajentaminen varhaiskasvatuksessa. Aromi integraatio kokeilu käynnistyy keväällä 2021.

Työhyvinvoinnin painopisteenä ovat esimiestyön tukeminen sekä päiväkodin johtajien ja apulaiesimiesten työn kuormittavuustekijöiden vähentäminen.

Lielahden päiväkotitoiminta valmistuu 08/2021, Pellervon pienten lasten yksikkö valmistuu 03/2021, Linnainmaan peruskorjattu päiväkodin käyttöönotto 01/2021, Näsipuiston päiväkotitoiminta otetaan uudelleen käyttöön 01/2021 ja Lintulammen päiväkodista luovutaan 07/2021.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät esiopetus, perusopetus, lisäopetus, monikielisille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Peruskoulun päättäneille, jotka eivät ole sijoittuneet toisen asteen koulutukseen, on tarjolla lisäopetusta ja monikielisille oppilaille perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.-9. luokan oppilaille.

Toiminnan keskeiset muutokset

Primus- ja Wilma -järjestelmien käyttöönotto kaikissa esi- ja perusopetuksen yksiköissä.

Kaupunkikohtaisten kehittämistehtävien (tuki ja ohjaus, kansainvälisyys ja kielitietoisuus, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja digitaalisuus sekä oppimisympäristöt, joustava esi- ja alkuopetus sekä harrastaminen ja liikkuminen) kehittäminen sekä jalkauttaminen.

Opetussuunnitelman jalkauttaminen; oppimisen arvioinnin uudistuminen ja siihen kouluttautuminen, vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen pilotoinnin laajentaminen sekä yhteisöllisen oppilashuollon ja pedagogisen tuen tiimin toiminnan kehittäminen.

Esi- ja perusopetuksessa kehitetään ja digitalisoidaan prosesseja sekä luodaan toimialalle uutta digitaalista palvelualustaa yhdessä Espoon, Vantaan, Oulun ja Turun kaupunkien kanssa.

Olkahisen koulun valmistuminen 10/2021, Pispalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 12/2021 ja Pellervon pienten lasten yksikön valmistuminen 03/2021.

Toimintaa on sopeutettu talouden tasapainottamiseksi. Ryhmäkoko kasvaa keskimäärin 1,09 oppilaalla syksyllä 2021. Alkuopetuksen luokkakoot säilyvät ennallaan, mutta vuosiluokilla 3-6 luokkakoko kasvaa 2-3 oppilaalla. Lisäksi ensimmäisen ja toisen luokan oppilaiden opetustunteja leikataan yhden vuosiviikkotunnin verran ja muiden kuin erityisoppilaiden kesäkerhotoiminta lakkautetaan.

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

Toiminnan keskeiset muutokset

Museoiden tiloja uudistetaan vetovoiman lisäämiseksi. Mm. Muumimuseon perusnäyttely, Vapriikin aulatilaja ja Amurin työläismuseokorttelia parannetaan.

Uusi kirjastoauto aloittaa toimintansa.

Museoiden pääsymaksuja korotetaan.

Pääkirjasto Metson sunnuntaiaukioloista luovutaan ja uuden aineiston hankintaa vähennetään.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa.

Toiminnan keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan. Sorsapuiston valmistuva tekojäärata parantaa keskustan talviliikuntaolosuhteita. Alue toimii liikuntakenttänä myös kesäisin. Kaupin uusi huoltorakennus valmistuu. Tammelan stadionin rakentaminen alkaa.

Nuorten vaikuttamista, työpajatoimintaa ja sateenkaarinuorisotyötä vahvistetaan ulkopuolisella rahoituksella.

Liikunta- ja nuorisotilojen käyttömaksuja sekä liikunnan ohjausmaksuja korotetaan.